

Quickscan Wet geurhinder en veehouderij Gemeente Montferland

Opdrachtgever: Gemeente Montferland
Contactpersoon: R. Meiland

Documentnummer: 20081033, rapport
Datum: 11 mei 2009
Auteur: R. Keetels

Handtekening:

Projectleider: C. den Hertog

Handtekening:

De Roever Milieuadviesing
Postbus 64
5480 AB SCHIJNDEL
T 073-5941011
F 073-5941120
E deroever@deroever.nl
I www.deroever.nl

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
2. UITGANGSPUNTEN	3
2.1. Geuremissie en geurbelasting	3
2.2. Voorgrondbelasting en achtergrondbelasting.....	3
2.3. Geurbelasting versus geurhinder	4
2.4. Vaste afstanden	5
2.5. Relatie met ruimtelijke ordening	5
2.6. Veehouderijen	6
2.7. Geurgevoelige objecten.....	6
2.8. Bebouwde kom	7
2.9. Gegevens voor de berekeningen	7
3. GLOBALE BEREKENING HELE GEMEENTE.....	9
3.1. Huidige en toekomstige geursituatie	9
3.1.1. Dorpskernen.....	9
3.1.2. Bedrijventerreinen.....	10
3.1.3. Nieuwbouwplannen	10
3.2. Groeimogelijkheden van veehouderijen	12
3.2.1. Groeimogelijkheden op het gebied van geur	12
3.2.2. Groeimogelijkheden op het gebied van vaste afstanden	13
4. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	14
4.1. Knelpunten.....	14
4.2. Vervolgstappen	14

1. INLEIDING

Sinds 1 januari 2007 is de Wet geurhinder en veehouderij van kracht. Deze wet vormt het toetsingskader voor vergunningverlening op het gebied van geur afkomstig van dierenverblijven van veehouderijen. De Wet geurhinder en veehouderij biedt gemeenten de mogelijkheid om de wettelijke geurnormen of de wettelijk aan te houden afstanden voor bepaalde gebieden aan te passen. Hierbij moet wel aan een aantal randvoorwaarden worden voldaan. Om na te gaan of aangepaste geurnormen voor bepaalde gebieden gewenst of noodzakelijk zijn kan een quickscan worden uitgevoerd. In opdracht van de gemeente Montferland heeft De Roever Milieuadviesing deze quickscan uitgevoerd.

Het opstellen van afwijkende beschermingsniveaus (normen of afstanden) moet worden onderbouwd in een gebiedsvisie. Hierbij moet rekening worden gehouden met de bestaande en de te verwachten geursituatie in een gebied. Een eerste stap om te komen tot een gebiedsvisie is deze quickscan. Hierbij wordt gekeken in welke gebieden knelpunten in de geursituatie te verwachten zijn. Op deze gebieden kan daarna in de gebiedsvisie ingezoomd worden.

In deze rapportage beschrijven wij de quickscan voor de gemeente Montferland. In hoofdstuk 2 lichten wij de uitgangspunten toe en beschrijven wij welke invoergegevens zijn verzameld.

In de quickscan wordt de geursituatie van de gemeente in kaart gebracht. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van het verspreidingsmodel V-Stacks Gebied. Dit is een computerprogramma dat de verspreiding van geur afkomstig van meerdere veehouderijen in een gebied berekent. Met deze berekeningen worden onder meer de achtergrondbelasting van geur door het houden van dieren (van alle bedrijven samen) en de uitbreidingsmogelijkheden van de veehouderijen inzichtelijk gemaakt.

In hoofdstuk 3 presenteren wij de globale geurberekeningen van de huidige en de toekomstige geursituatie voor de gehele gemeente. Vervolgens bekijken wij wat de groeimogelijkheden van de veehouderijen zijn en waar eventueel knelpunten in de geursituatie te verwachten zijn. Ook analyseren wij in dit hoofdstuk de vaste afstanden van de veehouderijen.

Tenslotte trekken wij conclusies en doen wij aanbevelingen om (eventuele) knelpunten nader te onderzoeken en op te lossen. Dit is een volgende stap op weg naar een gebiedsvisie en mogelijk een gemeentelijke verordening op grond van de Wet geurhinder en veehouderij. Dit doen wij in hoofdstuk 4. Ook geven wij hier de vervolgstappen aan die na deze quickscan doorlopen moeten worden.

2. UITGANGSPUNTEN

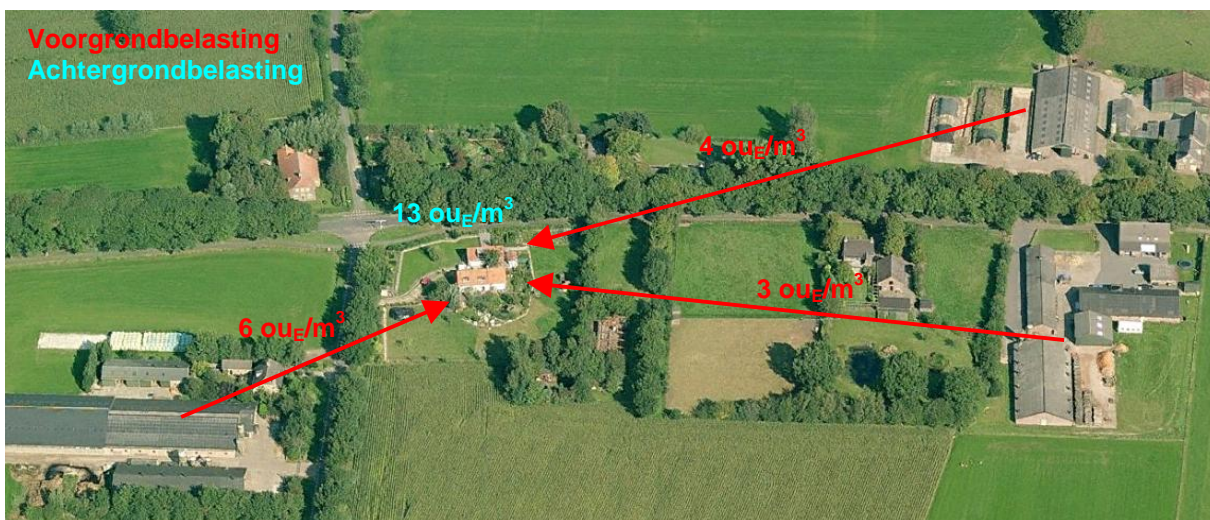
2.1. Geuremissie en geurbelasting

De hoeveelheid geur wordt uitgedrukt in ou_E (Europese odour units). De geuremissie vanuit een bedrijf wordt uitgedrukt in odour units per tijdseenheid: ou_E/s . Deze geuremissies zijn bepaald op basis van metingen aan de geurconcentraties uit stallen. De emissiefactoren per dier staan weergegeven in bijlage 1 van de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv).

De geurbelasting op een geurgevoelig object wordt uitgedrukt in odour units per kubieke meter lucht: ou_E/m^3 . De geurbelastingen worden uitgedrukt in odour units per kubieke meter lucht: ou_E/m^3 . Hiermee wordt de 98-percentiel van de geurconcentratie bedoeld. Dat is de geurconcentratie, berekend met een verspreidingsmodel, welke gedurende 98 procent van een jaar niet wordt overschreden.

2.2. Voorgrondbelasting en achtergrondbelasting

De normen op grond van de Wgv gelden voor de geurbelasting van een individuele veehouderij. De (hoogste) geurbelasting van een individuele veehouderij op een geurgevoelig object wordt ook wel 'voorgrondbelasting' genoemd. De geurbelasting van alle veehouderijen samen op enige locatie wordt 'achtergrondbelasting' genoemd. Dit is vergelijkbaar met het begrip cumulatieve stankhinder uit de 'stankrichtlijnen'. Het verschil tussen voorgrondbelasting en achtergrondbelasting lichten wij toe aan de hand van de volgende afbeelding.

Voorgrondbelasting versus achtergrondbelasting

De Wgv kent geen normen voor de achtergrondbelasting of de mogelijkheid dergelijke normen te stellen. De achtergrondbelasting die optreedt of op kan treden is dan ook een indirect gevolg van de aanwezige veehouderijen en de individuele geurbelasting in de vergunde situatie of in de (maximale) toekomstige situatie. De gemeenteraad beoordeelt of de milieukwaliteit (de mate van geurhinder) die behoort bij een bepaalde achtergrondbelasting acceptabel is en past binnen de doelstellingen voor dit gebied. In deze quickscan worden berekeningen van de achtergrondbelasting gemaakt voor de gehele gemeente. Berekeningen van de voorgrondbelasting komen in een eventuele gebiedsvisie aan de orde.

2.3. Geurbelasting versus geurhinder

De geurhinder wordt bepaald uitgaande van de achtergrondbelasting en de voorgrondbelasting in het gebied. Ook de voorgrondbelasting is van belang voor het bepalen van de verwachte hinder omdat uit onderzoek is gebleken dat bij gelijke geurbelastingen als voorgrond en achtergrondbelasting, de geurhinder als gevolg van de voorgrondbelasting hoger is dan als gevolg van de achtergrondbelasting. Als vuistregel geldt dat de voorgrondbelasting bepalend is voor de hinder als de voorgrondbelasting meer dan de helft van de achtergrondbelasting bedraagt. Zie voor meer informatie de genoemde bijlagen van de Handreiking.

De voorgrondbelasting in ou_E/m^3 veroorzaakt een bepaalde mate van hinder (of kans op een gehinderde) in de omgeving. Door de wettelijk vastgestelde norm of door het vaststellen van een andere norm in een verordening wordt rechtstreeks een maximum gesteld aan de voorgrondbelasting. Daarmee wordt een grens gesteld aan de mate van geurhinder die aanvaardbaar wordt gevonden. In de Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij (aanvulling: Bijlagen 6 en 7) is beschreven hoe kan worden bepaald hoeveel geurhinder kan worden verwacht in een gebied, gelet op de geurbelasting die daar is berekend. Uiteraard geldt dat vergunde situaties gerespecteerd worden, ook als de geurbelasting hoger is dan deze norm. In dat geval (overbelaste situatie) bepaald de vergunde geurbelasting de mate van geurhinder voor de voorgrondbelasting.

In bijlage 6 van de Handreiking staan de te verwachten geurhinderpercentages bij bepaalde waarden van de achtergrondbelasting (tabel A) en bij bepaalde waarden van de voorgrondbelasting (tabel B). Deze percentages zijn bedoeld om een vertaalslag te maken tussen de waarden voor de geurbelasting en de milieukwaliteit. De percentages zijn afkomstig uit het 'Geuronderzoek stallen intensieve veehouderij' (PRA Odournet, 2001).

De geursituatie beschrijven wij in termen van milieukwaliteit, onderverdeeld in acht categorieën van 'zeer goed' tot 'extreem slecht'. Deze termen zijn afkomstig uit de 'GGD-richtlijn geurhinder (oktober 2002)' en zijn afhankelijk van geurhinderpercentages. Dit is beschreven in bijlage 7 van de Handreiking. Een overzicht van de geurbelasting in relatie tot de geurhinderpercentages en de milieukwaliteit geven wij in onderstaande tabel. Deze waarden gelden alleen voor concentratiegebieden, voor niet-concentratiegebieden bestaan andere waarden. De gemeente Montferland ligt in een concentratiegebied.

Milieukwaliteit	Geurgehinderden	Voorgrondbelasting	Achtergrondbelasting
Zeer goed	0 – 5 %	0 – 1,5 ou_E/m^3	0 – 3 ou_E/m^3
Goed	5 – 10 %	1,5 – 3,7 ou_E/m^3	3 – 8 ou_E/m^3
Redelijk goed	10 – 15 %	3,7 – 6,5 ou_E/m^3	8 – 13 ou_E/m^3
Matig	15 – 20 %	6,5 – 10 ou_E/m^3	13 – 20 ou_E/m^3
Tamelijk slecht	20 – 25 %	10 – 14 ou_E/m^3	20 – 28 ou_E/m^3
Slecht	25 – 30 %	14 – 19 ou_E/m^3	28 – 38 ou_E/m^3
Zeer slecht	30 – 35 %	19 – 25 ou_E/m^3	38 – 50 ou_E/m^3
Extreem slecht	35 – 40 %	25 – 32 ou_E/m^3	50 – 65 ou_E/m^3

De omschrijving van de milieukwaliteit kan niet op zichzelf worden gezien. De beleving van deze aanduidingen sluit het beste aan bij woongebieden. Ook dan is er in de beleving een hele stap tussen de twee opeenvolgende categorieën 'redelijk goed' en 'matig'. Dit "gat" bestaat alleen tekstueel, omdat de geurbelastingen en hinderpercentages op elkaar aansluiten. Buiten de bebouwde kom geldt op grond van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) in de gemeente Montferland, een geurnorm van 14 ou_E/m^3 . Deze waarde zit vrijwel aan het einde van de klasse die met de milieukwaliteit 'slecht' wordt aangeduid.

Op grond van de Wet geurhinder en veehouderij is landelijk deze milieukwaliteit voor gebieden buiten de bebouwde kom als acceptabel aangemerkt.

De kwalificatie 'slecht' voor de milieukwaliteit veroorzaakt door de achtergrondbelasting geeft dus eenzelfde milieukwaliteit (mate van bescherming) als de wettelijke norm die (voor de voorgrondbelasting) geldt voor een individuele veehouderij. De Wgv staat zelfs nog mogelijk slechtere situaties toe, omdat op grond van deze wet geen rekening behoeft te worden gehouden met de cumulatie van geurhinder van het totaal aan omliggende veehouderijen.

Overigens staat de Wgv de gemeente toe om in een (onderbouwde) verordening andere geurnormen voor de voorgrondbelasting vast te stellen dan die wettelijk gelden. Voor gebieden buiten de bebouwde kom kan de geurnorm van $14 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ maximaal worden verhoogd tot $35 \text{ ou}_E/\text{m}^3$. Dit komt overeen met een geurhinderpercentage van 46 %. Deze waarde valt buiten de hiervoor genoemde classificaties.

De kwalificatie 'slecht' moet dus niet op zichzelf worden gezien. In gebieden met deze kwalificatie kunnen 25 tot 30 % geurgehinderden optreden. Voor gebieden buiten de bebouwde kom wordt dit door de wetgever acceptabel geacht.

2.4. Vaste afstanden

Voor sommige diersoorten, zoals melkrundvee en paarden, zijn in de Rgv geen geuremissiefactoren opgenomen. De afstand tussen een stal met dieren, waarvoor in de Rgv geen geuremissiefactoren zijn opgenomen, tot een geurgevoelig object binnen een bebouwde kom moet minimaal 100 meter bedragen. De afstand tot een geurgevoelig object buiten de bebouwde kom moet minimaal 50 meter bedragen.

Deze afstanden zijn ongeacht het aantal dieren van de betreffende diercategorieën. De vaste afstanden gelden vanaf enig emissiepunt van een stalruimte. De contour met deze vaste afstand om alle (mogelijke) emissiepunten duiden wij ook aan als 'vaste afstandscontour'.

2.5. Relatie met ruimtelijke ordening

De gemeente Montferland heeft op dit moment enkele plannen op het gebied van ruimtelijke ordening. In dit onderzoek wordt ook nagegaan of er knelpunten zijn of in de toekomst kunnen ontstaan voor deze nieuwbouwplannen, door de aanwezigheid van de veehouderijen in de omgeving. Aan gebieden die binnen een geurcontour of vaste afstandscontour zijn gelegen kan geen bestemming worden gegeven, die het realiseren van geurgevoelige objecten mogelijk maakt. Vanwege de omgekeerde werking moet bij de beoordeling van een ruimtelijk plan worden voorkomen dat de belangen van de bestaande bedrijven (waaronder veehouderijen) worden geschaad. Dit houdt in dat een veehouderij vrij gebruik moet kunnen maken van het bouwblok, tenzij (in de betreffende richting) als sprake is van een overbelaste situatie. In de quick-scan wordt (nog) geen rekening gehouden met de ligging van de bouwblokken, maar wordt uitgegaan van één punt op het perceel.

Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen mogelijk worden gemaakt zonder dat veehouderijen in hun ontwikkelingsmogelijkheden worden belemmerd. De veehouderijen zouden zelfs mogelijk ook meer mogelijkheden voor ontwikkeling kunnen krijgen. Dit kan worden gerealiseerd door voor een nieuw te ontwikkelen gebied een hogere norm op te nemen. Op die manier kan de woningbouw op dezelfde afstand of zelfs dichterbij veehouderijen plaats vinden. Omdat voor de veehouderijen een hogere norm geldt, krijgen zij meer ruimte dan met de standaardnorm zou hebben gegolden.

2.6. Veehouderijen

In de gemeente Montferland zijn 327 veehouderijen gevestigd. Van deze 327 bedrijven houden 124 bedrijven alleen dieren waarvoor in de Rgv geen omrekeningfactoren zijn opgenomen en houden 203 bedrijven voornamelijk dieren waarvoor wel omrekeningsfactoren zijn opgenomen. De gemiddelde geuremissie van de veehouderijen die dieren waarvoor een omrekeningsfactor geldt is 11.487 ou_E/s. De grootste veehouderij heeft een geuremissie van 89.600 ou_E/s.

Van de veehouderijen hebben wij de ligging en de vergunde geuremissie achterhaald. De ligging wordt weergegeven met behulp van de Rijksdriehoekscoördinaten (RD-coördinaten). Voor dit onderzoek zijn deze gegevens afkomstig van het Bestand Veehouderijen Bedrijven (Web-BVB). Dit is een website waar de actuele situaties van alle veehouderijen digitaal en online worden bijgehouden. Voor de quickscan zijn deze gegevens nauwkeurig genoeg. Voor een eventuele gebiedsvisie moeten de gegevens nauwkeuriger worden bepaald. De vergunde geuremissie wordt bepaald aan de hand van de dieraantallen en -soorten van de vigerende vergunning en de bijbehorende emissiefactor.

Bij het berekenen van de geursituatie wordt een bufferzone van twee kilometer om het onderzoeksgebied gehanteerd. De veehouderijen en geurgevoelige objecten in deze bufferzones moeten worden meegenomen. Dit betekent dat ook gegevens van buurgemeenten zijn achterhaald. Dit zijn de gemeenten Zevenaar, Oude IJselstreek, Doetinchem. Ook de gegevens van deze veehouderijen zijn afkomstig van Web-BVB. De gemeente Montferland is tevens gelegen aan de Duitse grens. Dit betekent dat de veehouderijen gelegen in Duitsland binnen de bufferzone van twee kilometer ook tot het onderzoeksgebied behoren. Het is niet mogelijk gebleken de informatie van de veehouderijen in dit gebied te bemachtigen. Daarom hebben wij het gebied door middel van luchtfoto's gescreend op de aanwezigheid van veehouderijen. De gevonden veehouderijen hebben wij in dit onderzoek behandeld als veehouderijen die vallen onder de Nederlandse milieuwetgeving.

Bij de berekeningen hebben wij alleen rekening gehouden met bestaande veehouderijen. We hebben geen rekening gehouden met nieuwvestiging. Dit vereist nader onderzoek naar de mogelijkheden en beperkingen die de gemeente hiertoe biedt. In een eventuele gebiedsvisie komt nieuwvestiging van bedrijven wel aan de orde.

2.7. Geurgevoelige objecten

Over het begrip 'geurgevoelig object' in de Wgv is nog geen jurisprudentie beschikbaar, zodat niet bekend is welke ruimte hierbij is voor interpretatie (binnen de definitie). Een geurgevoelig object is in de Wgv gedefinieerd als: "gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt". Alleen een gebouw kan een geurgevoelig object zijn. Duidelijk is dat een woning een geurgevoelig object is, mits deze een positieve planologische bestemming heeft en feitelijk geschikt is en gebruikt wordt om in te wonen.

Of een ander gebouw (niet zijnde een woning), bijvoorbeeld een bedrijfsgebouw een geurgevoelig object is moet worden beoordeeld aan de hand van de criteria die in de definitie verder zijn opgenomen.

1. Het gebouw is bestemd voor menselijk verblijf.

Gezien de toelichting op de Wgv betekent dit dat de locatie volgens een positieve planologische bestemming een functie moet hebben voor menselijk verblijf. In een kantoorgebouw, werkruimte of expeditieruimte kunnen zich mensen ophouden.

2. *Het gebouw is blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk verblijf.*

Het gebouw moet zodanig zijn (aard, indeling en inrichting) dat het feitelijk gezien ook mogelijk is om in het gebouw te verblijven. Als aan het voorgaande wordt voldaan zal dit in de praktijk normaliter ook het geval zijn.

3. *Het gebouw wordt daarvoor (menselijk verblijf) permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, gebruikt.*

Onduidelijk is wat onder permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik wordt verstaan. Waar de grens ligt in de mate van gebruik zal in de toekomst uit jurisprudentie moeten blijken.

Gelet op de definitie gaan wij er vooralsnog voorzichtigheidshalve van uit dat bedrijfsgebouwen, waarin zich gedurende langere tijd, vrijwel dagelijks (meerdere) mensen verblijven (in dit geval werken) aangemerkt kunnen worden als geurgevoelig object. Van de geurgevoelige objecten wordt de ligging en de (huidige) wettelijke geurnorm bepaald. De ligging wordt weergegeven aan de hand van de RD-coördinaten, afkomstig van de gemeente Montferland, of die wij bij het Kadaster hebben opgevraagd. De geurnorm is afhankelijk van de ligging van het betreffende geurgevoelige object. De gemeente Montferland ligt in een concentratiegebied, als bedoeld in de Wet geurhinder en veehouderij. Daarom geldt in Montferland als norm $3 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ voor een geurgevoelig object binnen een bebouwde kom en als norm $14 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ voor een geurgevoelig object buiten een bebouwde kom. Ook voor de veehouderijen gelegen in Duitsland zijn deze normen aangehouden.

In de berekeningen zijn alle geurgevoelige objecten in het buitengebied en in de randen van de woonkernen meegenomen. Van deze adressen is een bestand met XY-coördinaten opgevraagd en gehanteerd. Per geurgevoelig object is de geurnorm aangegeven, die geldt voor het betreffende geurgevoelige object. De norm is afhankelijk van of een geurgevoelig object is gelegen in of buiten de bebouwde kom.

2.8. Bebouwde kom

Het begrip 'bebouwde kom' is in de Wgv niet gedefinieerd, evenmin als in de Wet op de Ruimtelijke Ordening (Wro). In de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel van de Wgv is aangegeven dat de grens van de bebouwde kom 'niet wordt bepaald door de Wegenverkeerswetgeving, maar evenals in de ruimtelijke ordening door de aard van de omgeving. Binnen een bebouwde kom is de op korte afstand van elkaar gelegen bebouwing geconcentreerd tot een samenhangende structuur.' Als bebouwde kom wordt beschouwd: 'het gebied dat door aaneengesloten bebouwing overwegend een woon- en verblijffunctie heeft' en waarin (dus) veel mensen per oppervlakte-eenheid daadwerkelijk wonen of verblijven. InfoMil concludeert in haar handleiding behorend bij de Wgv dat het voor de hand ligt om voor de grenzen van de bebouwde kom aan te sluiten bij wat in de ruimtelijke ordening (het plaatselijke bestemmingsplan) daaronder wordt verstaan. Voor woningen gaan wij er van uit dat als deze in een woonwijk of woongebied waarbij aan meerdere kanten woningen met erven aan elkaar aansluiten zijn gelegen. Woningen die geconcentreerd zijn gelegen in een lintbebouwing beschouwen wij niet als bebouwde kom. Deze opvatting sluit aan bij de jurisprudentie over het begrip bebouwde kom zoals dat werd gehanteerd in de brochure veehouderij en Hinderwet (één van de 'stankrichtlijnen') en in de Stankwet.

2.9. Gegevens voor de berekeningen

De berekeningen worden uitgevoerd met behulp van het verspreidingsmodel V-Stacks Gebied. Dit model is ontwikkeld door KEMA in opdracht van het ministerie van VROM.

In dit model moet voor elke veehouderij een aantal parameters worden ingevoerd. Het gaat om de volgende parameters: geuremissie, schoorsteenhoogte (hoogte emissiepunt), gebouwhoogte, schoorsteenbinnendiameter en uittreesnelheid. De hoogtes en diameter worden gemiddeld over de emissiepunten. Omdat het een globaal onderzoek betreft zijn wij uitgegaan van standaardwaarden. De standaardwaarden zijn gelijk aan die in de handleiding van V-Stacks Gebied worden gebruikt:

- gemiddelde schoorsteenhoogte: 5,0 meter
- gemiddelde gebouwhoogte: 6,0 meter
- gemiddelde schoorsteenbinnendiameter: 0,5 meter
- gemiddelde uittreesnelheid: 4,0 m/s

Verder moet in het rekenmodel V-Stacks Gebied een maximaal vergunbare emissie (plafondwaarde) worden ingesteld. Deze waarde voorkomt dat bedrijven groeien tot een irrealistische grootte. In de quickscan is deze waarde vastgesteld op 100.000 ou_E/s voor de intensieve veehouderijen. Voor de bedrijven die dieren houden waarvoor geen omrekeningsfactor geldt, maar die zouden kunnen omschakelen, is de maximaal vergunbare emissie vastgesteld op 25.000 ou_E/s. Wij zijn er dus van uit gegaan dat deze bedrijven kunnen omschakelen, of in ieder geval een neventak intensieve veehouderij kunnen oprichten of uitbreiden. Voor de bedrijven in de buurgemeenten en het buitenland hebben wij dezelfde standaardwaarden en maximaal vergunbare emissies gebruikt als de voor de veehouderijen in Montferland.

Voor de gehele gemeente worden vervolgens twee globale berekeningen gemaakt:

- De huidige situatie, gebaseerd op de vergunde dieraantallen van de veehouderijen, in combinatie met bovengenoemde standaardwaarden.
- De toekomstige (maximale) situatie, waarbij de geuremissie van de veehouderijen kan oplopen tot de maximaal de genoemde plafondwaarde (maximaal vergunbare emissie).

De berekeningen hebben wij uitgevoerd conform de gebruikershandleiding van het rekenmodel V-Stacks Gebied. Bij elke berekening hebben wij de veehouderijen en de geurvoelige objecten in een bufferzone van twee kilometer rondom het deelgebied meegenomen.

3. GLOBALE BEREKENING HELE GEMEENTE

3.1. Huidige en toekomstige geursituatie

Wij hebben een globale berekening voor de gehele gemeente gemaakt van zowel de huidige situatie als van de toekomstige situatie, rekening houdend met de huidige (wettelijk geldende) geurnormen. Het leefklimaat in de huidige en toekomstige situatie hebben wij weergegeven op de kaarten in de bijlagen 1 en 2. In onderstaande subparagrafen bespreken wij de geursituatie per bebouwingscategorie. Per subparagraaf geven wij eerst de resultaten van de berekeningen in een tabel weer. De resultaten zijn beschreven in termen van milieukwaliteit, zoals beschreven in paragraaf 2.3.

Daarnaast hebben wij een globale analyse gemaakt van de vaste afstanden van veehouderijen in de huidige en toekomstige situatie (zie paragraaf 2.4). De vaste afstanden van de veehouderijen zijn weergegeven op de kaarten in bijlagen 3 en 4. Aangezien het een globaal onderzoek betreft zijn de vaste afstanden ingetekend rondom één punt op het perceel. De werkelijke vaste afstanden van een veehouderij moeten indien nodig worden onderzocht in een gebiedsvisie. In de huidige situatie hebben wij de afstanden ingetekend van alle veehouderijen die op dit moment dieren houden waarvoor in de Wgv geen omrekeningsfactoren zijn vastgesteld. In de toekomstige situatie hebben wij dat gedaan voor alle veehouderijen. De analyse van de vaste afstanden komt bij de nieuwbouwplannen in paragraaf 3.1.3 aan bod.

3.1.1. Dorpskernen

Leefklimaat	Huidige situatie		Toekomstige situatie	
	minimaal	maximaal	minimaal	maximaal
Naam				
Azewijn	zeer goed	zeer goed	tamelijk slecht	goed
Beek	goed	zeer goed	redelijk goed	goed
Braamt	goed	goed	redelijk goed	goed
Didam	goed	zeer goed	goed	goed
's-Heerenberg	zeer goed	zeer goed	goed	zeer goed
Kilder	goed	goed	redelijk goed	goed
Lengel	zeer goed	zeer goed	goed	zeer goed
Loil	goed	zeer goed	redelijk goed	goed
Nieuw-Dijk	matig	zeer goed	matig	goed
Stokkum	zeer goed	zeer goed	matig	goed
Zeddam	zeer goed	zeer goed	goed	zeer goed

Ter plaatse van alle dorpskernen is het leefklimaat door toedoen van de achtergrondbelasting in de huidige situatie op zijn minst 'goed'. In de toekomstige situatie is dit bij de meeste dorpskernen op zijn minst 'redelijk goed'. Alleen ter plaatse van Azewijn, Nieuw-Dijk en Stokkum kan het leefklimaat in de toekomstige situatie respectievelijk 'tamelijk slecht', 'matig' en 'matig' worden. Aangezien dit kleine, landelijk gelegen dorpskernen zijn zien wij dit niet als knelpunt.

3.1.2. Bedrijventerreinen

Leefklimaat	Huidige situatie		Toekomstige situatie	
	minimaal	maximaal	minimaal	maximaal
Naam				
De Fluun	matig	zeer goed	matig	goed
Kollenburg	matig	goed	matig	redelijk goed
Matjeskolk	zeer goed	zeer goed	redelijk goed	goed
De Immenhorst	zeer goed	zeer goed	redelijk goed	goed
Het Goor	goed	zeer goed	redelijk goed	goed
EBT	zeer goed	zeer goed	goed	goed

Ter plaatse van bedrijventerrein De Fluun is het leefklimaat in de huidige situatie in de meest westelijke hoek 'matig'. In de toekomstige situatie wordt de hoek met een 'matig' leefklimaat iets groter. Dit zien wij niet als een knelpunt omdat de bestaande situatie nauwelijks verandert en omdat het slechts om een zeer klein gebied gaat dat een 'matig' leefklimaat heeft. Hetzelfde geldt voor bedrijventerrein Kollenburg. Bij de overige bedrijventerreinen is het leefklimaat in de huidige situatie op zijn minst 'goed' en in de toekomstige situatie op zijn minst 'redelijk goed'. De achtergrondbelasting vormt hier geen knelpunt.

3.1.3. Nieuwbouwplannen

Leefklimaat	Huidige situatie		Toekomstige situatie	
	minimaal	maximaal	minimaal	maximaal
Naam				
Nieuw-Dijk	matig	goed	matig	redelijk goed
Matjeskolk/Loerbeek	zeer goed	zeer goed	redelijk goed	goed
Zeddam	zeer goed	zeer goed	redelijk goed	goed
Lengel	redelijk goed	zeer goed	matig	goed
's-Heerenberg	zeer slecht	zeer goed	extreem slecht	goed

Nieuw-Dijk

Ter plaatse van het aan de zuidzijde van de bestaande dorpskern van Nieuw-Dijk is het leefklimaat in de huidige en toekomstige situatie 'matig' tot 'goed'. Dit komt voornamelijk door geurbelasting van de veehouderijen aan de Smallestraat 4, 10, 46, Bosstraat 11, 16, 19, 25, 26 en Meisterholt 1. De veehouderij aan de Smallestraat 4 is gelegen in binnen het plangebied. Deze veehouderijen kunnen wat betreft voorgrondbelasting en vaste afstanden invloed hebben op het plangebied. Dit moet nader worden onderzocht in een gebiedsvisie.

Matjeskolk/Loerbeek

Ter plaatse van het nieuwbouwplan rondom het bestaande bedrijventerrein Matjeskolk en de uitbreiding te oosten van de bestaande dorpskern van Loerbeek is het leefklimaat in de huidige situatie 'zeer goed'. In de toekomstige situatie is dit 'redelijk goed' tot 'goed'. Rondom de plangebieden liggen een aantal veehouderijen die invloed kunnen hebben op de plangebieden wat betreft voorgrondbelasting. Het gaat hierbij om de veehouderijen aan de Didamseweg 39A en 41 en de Den Hamweg 4 en 14. Dit moet nader onderzocht worden in een gebiedsvisie.

Zeddam

Ter plaatse van het nieuwbouwplan aan de zuidoostzijde van de bebouwde kom van Zeddam is het leefklimaat in de huidige situatie 'zeer goed'. In de toekomstige situatie is dit 'redelijk goed' tot 'goed'. Op dit plangebied kunnen de veehouderijen aan de Terborgseweg 5a en 12 van invloed zijn wat betreft de voorgrondbelasting. Het bedrijf aan de Terborgseweg 12 kan eveneens invloed hebben wat betreft vaste afstanden. Dit moet nader onderzocht worden in een gebiedsvisie.

Lengel

Ter plaatse van het nieuwbouwplan aan de noordoostzijde van de bebouwde kom van Lengel is het leefklimaat in de huidige situatie 'redelijk goed' tot 'zeer goed'. In de toekomstige situatie is dit 'matig' tot 'goed'. De veehouderij gelegen aan Hartjensstraat 2 is gelegen binnen het plangebied en is daarom van invloed op het plangebied wat betreft voorgrondbelasting en vaste afstanden. Verder zijn de veehouderijen aan de Hartjensstraat 1, 6 en Reintjesweg 4 gelegen aan de rand van het plangebied. Ook deze veehouderijen kunnen van invloed zijn op het plangebied wat betreft voorgrond belasting en vaste afstanden. Dit moet worden onderzocht in een gebiedsvisie.

's-Heerenberg

Ter plaatse van het nieuwbouwplan bedrijventerrein 's-Heerenberg ten zuidoosten van de bebouwde kom van Lengel is het leefklimaat in de huidige situatie 'zeer slecht' tot 'zeer goed'. In de toekomstige situatie is dit 'extreem slecht' tot 'goed'. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de veehouderij gelegen aan de Zum Frauenmaad in Duitsland. Van de veehouderijen en de wetgeving (met betrekking tot geur) in Duitsland zijn geen gegevens bekend. De aanwezigheid van veehouderijen is bepaald op basis van luchtfoto's en de geuremissie en groeimogelijkheden ervan zijn berekend op basis van de Nederlandse wetgeving (zie paragraaf 2.6). Of dit daadwerkelijk een veehouderij is en wat de invloed daarvan zou zijn op het plangebied moet nader worden bepaald. Daarnaast kunnen de (Nederlandse) veehouderijen aan de Meilandsedijk 1 en 6, Op Den Ham 10 en 17 en Netterdseweg 1, 2 en 3 wat betreft voorgrondbelasting van invloed zijn op het plangebied. De veehouderij aan de Meilandsedijk 1 ligt binnen het plangebied en de veehouderij aan de Meilandsedijk 6 ligt op de rand van het plangebied. Beide veehouderijen kunnen ook wat betreft vaste afstanden invloed hebben op het plangebied.

3.2. Groeimogelijkheden van veehouderijen

3.2.1. Groeimogelijkheden op het gebied van geur

Uit de berekening van de toekomstige situatie volgen de groeimogelijkheden van de veehouderijen. Dit zijn de groeimogelijkheden op basis van de huidige, wettelijk geldende, geurnormen.

Aantallen	
Aantal veehouderijen in de gemeente Montferland	327
Aantal veehouderijen dat ten opzichte van de huidige situatie nog groeimogelijkheden heeft in ou_E/s	295
Aantal veehouderijen dat ten opzichte van de huidige situatie geen groeimogelijkheden meer heeft in ou_E/s	32
Aantal veehouderijen dat op basis van de wettelijke normen verder zouden kunnen groeien dan de ingestelde maximaal vergunbare emissie (plafondwaarde)	101
Groeimogelijkheden	
Het totaal aan veehouderijen kan, geen rekening houdend met de maximaal vergunbare emissie, in ou_E/s nog groeien met een factor	5,4
Het totaal aan veehouderijen kan, rekening houdend met de maximaal vergunbare emissie, in ou_E/s nog groeien met een factor	3,5
De veehouderijen met groeimogelijkheden kunnen, geen rekening houdend met de maximaal vergunbare emissie, in ou_E/s nog groeien met een factor	7,8
De veehouderijen met groeimogelijkheden kunnen, rekening houdend met de maximaal vergunbare emissie, in ou_E/s nog groeien met een factor	4,9
De veehouderijen met groeimogelijkheden kunnen, geen rekening houdend met de maximaal vergunbare emissie, in ou_E/s nog groeien met gemiddeld	29.840
De veehouderijen met groeimogelijkheden kunnen, rekening houdend met de maximaal vergunbare emissie, in ou_E/s nog groeien met gemiddeld	17.129

Uitleg bij deze getallen

Van de 327 veehouderijen in de gemeente Montferland zitten er 32 'op slot'. De geurbelasting van deze veehouderijen op omliggende geurgevoelige objecten is hoger dan de wettelijke geurnorm. De overige 295 bedrijven hebben nog groeimogelijkheden. Voor 101 van deze bedrijven is de door ons ingestelde maximaal vergunbare emissie de beperkende factor. De overige bedrijven worden al eerder beperkt door omliggende geurgevoelige objecten.

De totale geuremissie van alle veehouderijen in de gemeente opgeteld kan nog groeien met een factor 5,4. Door het hanteren van de maximale vergunbare emissie is deze factor 3,5. Als we alleen kijken naar de veehouderijen die nog groeimogelijkheden hebben zijn deze factoren respectievelijk 7,8 en 4,9. In absolute aantallen kunnen deze bedrijven nog groeien met een gemiddelde geuremissie van 29.840 ou_E/s (zonder plafondwaarde) of 17.129 ou_E/s (met plafondwaarde).

Deze getallen geven een globale indruk van de groeimogelijkheden van veehouderijen. De groeimogelijkheden van een individueel bedrijf volgen ook uit de berekening, maar hebben wij niet in dit rapport opgenomen. Wij zien in de groeimogelijkheden van veehouderijen geen aanleiding om de wettelijke geurnormen aan te passen.

3.2.2. Groeimogelijkheden op het gebied van vaste afstanden

De vaste afstanden van de veehouderijen die dieren houden waarvoor in de Wgv geen omrekeningsfactoren zijn vastgesteld hebben wij weergegeven op de kaart in bijlage 3. Aangezien het een globaal onderzoek betreft zijn de vaste afstanden ingetekend rondom één punt op het perceel. De werkelijke vaste afstanden van een veehouderij moeten indien nodig worden onderzocht in een gebiedsvisie. Op de kaart in bijlage 4 hebben wij de vaste afstanden in de toekomstige situatie weergegeven. In deze situatie hebben wij de afstanden ingetekend rondom alle aanwezige veehouderijen.

Aantallen	
Aantal veehouderijen in de gemeente Montferland	327
Aantal veehouderijen dat dieren houdt waarvoor in de Wgv geen omrekeningsfactoren zijn vastgesteld	272
Aantal veehouderijen dat alleen dieren houdt waarvoor in de Wgv wel omrekeningsfactoren zijn vastgesteld	55
Groeimogelijkheden vaste afstanden	
Aantal veehouderijen dat in de huidige situatie nog groeimogelijkheden heeft op basis van vaste afstanden	250
Aantal veehouderijen dat in de huidige situatie geen groeimogelijkheden meer heeft op basis van vaste afstanden	22
Aantal veehouderijen dat geen groeimogelijkheden meer heeft door een te korte afstand (< 100 meter) tot een geurgevoelig object binnen een bebouwde kom	7
Aantal veehouderijen dat geen groeimogelijkheden meer heeft door een te korte afstand (< 50 meter) tot een geurgevoelig object buiten een bebouwde kom	15

Uitleg bij deze getallen

Van de 327 veehouderijen in de gemeente Montferland houden er 272 (onder andere) dieren waarvoor in de Wgv geen omrekeningsfactoren zijn vastgesteld. Hierbij horen ook de gemengde bedrijven. De overige 55 bedrijven houden dus alleen dieren waarvoor in de Wgv wel omrekeningsfactoren zijn vastgesteld. Bij 250 van de 272 veehouderijen is de afstand tot het maatgevende geurgevoelige object groter dan de wettelijk vereiste afstand. Bij 22 van de 272 veehouderijen is de afstand tot het maatgevende geurgevoelige object kleiner dan de wettelijk vereiste afstand. Bij 7 van deze 22 veehouderijen is het maatgevende geurgevoelige object gelegen in een bebouwde kom. Bij 15 van de 22 veehouderijen is het maatgevende geurgevoelige object gelegen in het buitengebied.

Deze getallen geven een globale indruk van de groeimogelijkheden van de veehouderijen. Wij zien in de groeimogelijkheden van veehouderijen op basis van vaste afstanden geen aanleiding om de wettelijke afstanden aan te passen.

4. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1. Knelpunten

Bij elk van de in paragraaf 3.1.3 genoemde nieuwbouwplannen doen zich knelpunten voor. De knelpunten hebben betrekking op de voorgrondbelasting (individuele geurbelasting), achtergrondbelasting (cumulatieve geurbelasting) en vaste afstanden van omliggende veehouderijen. De knelpunten moeten nader worden onderzocht in een gebiedsvisie.

Daarnaast kunnen zich knelpunten voordoen bij de groeimogelijkheden van veehouderijen. Op plaatsen waar burgerwoningen en veehouderijen dicht bij elkaar zijn gelegen (bijvoorbeeld in lintbebouwingen) kunnen de groeimogelijkheden van veehouderijen onnodig beperkt zijn. De gemeente Montferland kan besluiten om de geurnormen en afstanden in zulke gebieden aan te passen, om meer ruimte te geven aan de veehouderijen. Voorbeelden van zulke gebieden zijn de Greffelkampseweg ten noorden van Didam, de Didamseweg ter hoogte van Loerbeek en de Marssestraat ten noorden van Azewijn. Het gaat hier echter om kleine lintbebouwingen met daarin maximaal twee veehouderijen. Of deze gebieden als knelpunt gezien worden moet blijken uit de ervaringen en wensen van de gemeente.

4.2. Vervolgstappen

Als duidelijk is welke gebieden nader worden onderzocht, moeten de gehanteerde gegevens van de veehouderijen in de gekozen gebieden worden verfijnd. Voor de bronbestanden houdt dit in dat:

- niet-bestaande veehouderijen worden verwijderd;
- mogelijke nieuwvestiging (percelen waarop dit conform het bestemmingsplan is toegestaan) worden toegevoegd;
- X- en Y-coördinaten nauwkeurig worden gekozen;
- de standaardwaarden voor de schoorsteenhoogte, gebouwhoogte, schoorsteenbinnendiameter en uittreesnelheid worden vervangen door reële waarden;
- de waarden voor de maximaal vergunbare emissie worden vervangen door reële waarden (0 als een bedrijf niet meer kan uitbreiden);
- nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen worden meegenomen.

Na een herberekening met de nieuwe (reële) waarden kunnen de knelpunten uit de quickscan zijn toegenomen of zijn afgenomen. Voor de overgebleven knelpunten kan dan worden bekeken of een afwijkend beschermingsniveau moet worden vastgesteld. Bij de herberekening wordt in eerste instantie uitgegaan van de wettelijke normen. Daarnaast moet worden bekeken hoe hoog de geurbelasting maximaal mag zijn op de geurgevoelige objecten. Dit is een bestuurlijke keuze. Aan de hand van de wettelijke norm en de maximaal toelaatbare geurbelasting kan een schatting worden gemaakt van de afwijkende norm en kunnen meerdere scenario's worden doorgerekend.

Uiteindelijk moet een passend beschermingsniveau worden gevonden. Hierbij is het belangrijk om te zoeken naar balans. Het is in bestaande situaties vaak niet mogelijk om alle veehouderijen de beste ontwikkelingsmogelijkheden te bieden en om de geurbelasting op alle woningen tot een minimum te beperken. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen kunnen veelal mogelijk worden gemaakt, zonder de uitbreidingsmogelijkheden van veehouderijen te beïnvloeden.